

УДК 346.2:330.33

Я. О. МЕНІВ

аспірантка кафедри господарського права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, Харків
e-mail: yaroslava_n3luba@ukr.net

ГОСПОДАРСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЕЛИКОГО БІЗНЕСУ ЯК ОБ'ЄКТИ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Окреслено проблемні питання правової регламентації діяльності господарських організацій великого бізнесу. Констатовано, що відсутність ефективних концепцій упорядкування діяльності організацій великого бізнесу створює перешкоди розвитку господарсько-правового регулювання даних економічних відносин. Встановлено основні негативні та потенційно прогресивні економічні властивості великого бізнесу. Обґрунтовано необхідність детальної законодавчої урегульованості усіх аспектів діяльності відповідних представників макроекономічної влади.

Ключові слова: господарська організація, холдинг, економічна влада, економічна концентрація.

Постановка проблеми. Зараз за рахунок прийняття ряду законів в Україні було проведено демонтаж планової економіки та почався етап відтворення структур притаманних ринковій економіці. Проте пострадянська специфіка цих процесів зумовила те, що за допомогою приватизаційних явищ та тіньового капіталу відбулася економічна концентрація і формування потужних фінансово-промислових груп. Як результат, виник широкий прошарок дрібних та середніх підприємств, але сформувалися і могутні групи організацій великого бізнесу з монопольним становищем на відповідних ринках, які у різних правових формах здобувають все більшого впливу і визначають зміст державної економічної політики держави. Ураховуючи наведене, ді-

яльність великого бізнесу потребує чіткого господарсько-правового забезпечення з боку вітчизняного законодавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання феноменології великого бізнесу, його господарсько-правових форм та правового режиму функціонування фрагментарно торкалися у роботах Д. В. Задихайла, К. О. Стадник, К. В. Плавшуди.

Однак, слід зазначити, що це питання майже не отримало комплексного та цілеспрямованого дослідження, а тому потенційно його дослідження може бути продуктивним з точки зору положень наукової новизни, пропозицій подолання відповідних прогалин у господарському законодавстві України.

Формулювання цілей. Метою цієї статті є дослідження економіко-правової характеристики діяльності господарських організацій великого бізнесу.

Виклад основного матеріалу. Очевидно, що ефективна діяльність вітчизняних господарських підприємств сприяє зміцненню національної економіки. Господарське право та законодавство використовує цілу низку класифікаційних критеріїв розподілу організацій на типи. Насамперед це критерії, що мають суто юридичне значення, зокрема розподіл підприємств на підприємства унітарного та корпоративного типу, на підприємства різної форми власності щодо закріплених за ними активів тощо. Можна навести також приклади виділення законодавцем особливих видів підприємств, таких як іноземні підприємства та підприємства з іноземними інвестиціями й інші.

Разом із тим у господарському законодавстві є вже сформований підхід щодо виділення так званих суб'єктів малого підприємництва, а також законодавчо зазначених суб'єктів середнього та великого підприємництва. Ці групи підприємств мають різний вплив на господарські процеси у державі, а також різні можливості розвитку.

Справедливо зазначити, що малим підприємствам господарське законодавство України надає спеціальний режим господарювання, що викликано врахуванням їх функцій у національній ринковій економіці. Тобто держава здійснює підтримку, спрямовану на стимулювання розвитку діяльності малого підприємництва. Таким чином, значення малого бізнесу полягає у володінні високою інноваційною спроможністю, реалізація якої дозволяє створити новий ринок і набути високої конкурентоспроможності, навіть порівняно із суб'єктами великого бізнесу; швидкому реагуванні на зміну кон'юнктури ринку і пристосованості до нової ринкової дійсності; забезпеченні внутрішнього ринку товарами та послугами (адже підприємства великого та середнього бізнесу є експортно-орієнтованими, а вектор діяльності малих підприємств, спрямований на насичення національного ринку, зберігає економічний баланс у країні); мобільності малого бізнесу; сприянні розвитку конкуренції;

швидкій окупності витрат та свободі ринкового вибору, а також здатності оперативно створювати робочі місця.

Отже, переваги малого бізнесу зумовили значний інтерес з боку держави саме до цієї категорії підприємств. Це стало передумовою для розроблення на законодавчому рівні стратегій з підтримки малого підприємництва та запровадження спеціальних режимів господарювання з відповідною державною підтримкою і пільгами.

Таким чином, сучасне господарсько-правове забезпечення малого підприємництва в Україні набуло широкого комплексного розроблення. Адже Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», який було прийнято у 2012 р., передбачено широкий спектр планових заходів щодо стимулювання розвитку малого бізнесу та запроваджено спеціальний режим функціонування для нього. Це означає, що держава активно працює над удосконаленням регулювання і сприянням діяльності малих підприємств. Крім того, у цьому напрямі продуктивно працює наука, розробляючи методологічне підґрунтя для створення цілісної господарсько-правової концепції державної підтримки малого підприємництва України.

Однак зовсім протилежна ситуація складається з державною політикою щодо суб'єктів великого бізнесу.

Відповідно до п. 3 ст. 55 Господарського кодексу України до суб'єктів великого підприємництва належать суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) перевищує 250 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності перевищує суму, еквівалентну 50 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Слід констатувати, що на практиці виникає суперечність між негативними та потенційно прогресивними економічними властивостями великого бізнесу. Досвід країн з розвинутою економікою свідчить про те, що великі підприємства успішно діють як на внутрішньому, так і зовнішніх ринках. Як зазначає Є. В. Ковальов, унаслідок високого економічного потенціалу вони можуть працювати з дуже великими обсягами унікальної продукції, зберігати та розвивати високі технології, концентрувати групи висококваліфікованого персоналу, створювати умови для вискоелективної праці, успішно конкурувати на світових ринках з фірмами інших країн. Таким чином, ефективно діяти у сучасних глобальних економічних процесах можуть переважно великі підприємства. Вони забезпечують конкурентоспроможність національної економіки за рахунок ефективних дій як на внутрішньому, так і, що дуже важливо, зовнішньому ринку [1, с. 89]. Це стає надзвичайно актуальним сьогодні, зокрема, через прагнення України вступити у СОТ.

Аналізуючи групи підприємств великого бізнесу, можна додатково виділити ще такі економічні вигоди від їх діяльності, як:

1) створення умов для масштабного застосування інновацій; у розвинутих країнах до 90% ВВП здійснюється за допомогою інноваційної діяльності переважно великих підприємств [2]. Так, серед підприємств із чисельністю працівників понад 5000 чол. інновації здійснюють 64% підприємств, а з чисельністю працівників від 50 до 5000 чол. – лише 17% [3];

2) наявність могутнього, централізованого капіталу та інших активів; висока продуктивність праці за рахунок сильної сфери стимулювання і відносно постійної частини чисельності персоналу;

3) можливість зниження собівартості виробленої продукції і синергетичного ефекту за рахунок інтеграції активів;

4) можливість збільшення прибутку, рентабельності виробництва, фондовіддачі і продуктивності праці.

Крім того, важлива роль великих підприємств виявляється у тому, що вони створюють додаткові робочі місця, формуючи повноцінну муніципальну інфраструктуру із соціальними гарантіями і пільгами, культурно-розважальними, медичними та освітніми закладами. Тобто, отримуючи у результаті господарської діяльності прибутки, забезпечують, поряд із накопиченням капіталу, соціальні програми. Їх можна поділити на дві групи: внутрішні (оплата путівок до санаторіїв, баз відпочинку, засоби для надання допомоги незахищеним групам населення) і зовнішні (використання прибутків на благодійність, надання спонсорської допомоги та ін.).

Таким чином, з приводу господарської діяльності підприємств великого бізнесу також можна зазначити наявність цілої низки специфічних публічних інтересів. Проте доводиться констатувати, що сьогодні в Україні існує вакуум у законодавстві щодо регламентації функціонування великого бізнесу, а також вакуум концепцій державної підтримки суб'єктів великого підприємництва України як важливого чинника розвитку ринкової економіки у нашій державі. Причина цього, як вбачається, у тому, що власники організацій великого бізнесу є суб'єктами економічної влади, за допомогою якої вони мають можливість впливати на формування законодавства, а також лобювати свої інтереси в державних органах влади. Стає зрозумілим, що великому бізнесу вигідно залишатися в тіні, бути маловрегульованим економічним явищем, що пояснює майже повну відсутність розробки цього питання на законодавчому рівні.

Очевидно, що такий підхід до «розвитку» економіки є однобічним, а недотримання необхідного співвідношення між малим, середнім і великим бізнесом знижує рівень конкурентоспроможності і економічної безпеки України.

Про це свідчить досвід розвинутих країн світу, які приділяють значну увагу концентрації виробництва та підтримці великих підприємств [4]. Завдяки картельній практиці в Японії в 1955–1970 рр. було успішно проведено модернізацію чорної металургії, вугледобувної промисловості, суднобудування, нафтопереробки, виробництва хімічних добрив. У Південній Кореї в машинобудуванні, електроніці, текстильній промисловості, чорній і кольоровій металургії, нафтохімії та суднобудуванні здійснювалося примусове злиття приватних компаній, що призвело до утворення високомонополізованих виробничих структур. Уряди більшості розвинутих країн зайняли досить лояльну позицію щодо концентрації внутрішнього виробництва, дозволяючи вітчизняним компаніям діяти подібно до монополій і у такий спосіб усувати з ринку зарубіжних конкурентів [5].

У свою чергу, сучасні транснаціональні корпорації світового рівня за рахунок економічної концентрації власного інвестиційного та інноваційного потенціалу є основними рушійними силами сучасної глобалізації, світової конкурентоспроможності. Проте, об'єднуючись у міжнародні структури, вони підпадають під вплив більш сильних партнерів світової арени, чим частково втрачають свою незалежність та, керуючись ситуацією на міжнародному ринку, стають знаряддям маніпуляцій міжнародних підприємницьких структур на внутрішньому ринку. Це і визначає зацікавленість держави у проведенні економічної політики щодо формування стабільного правового господарського порядку, за умов якого діяльність суб'єктів великого бізнесу буде обернена на благо економіки України, а не лише задовольнятиме інтереси власників-олігархів цих бізнес-структур.

Як свідчить практика, ризик приватної макроекономічної влади, якою володіє великий бізнес, полягає ще й у тому, що вона часто трансформується у політичну та інформаційну, цим самим впливає на державну економічну політику всієї країни. Йдеться про олігархів, які на зламі століть утвердилися на економічних та політичних мапах країни, а згодом почали використовувати свою владу для того, щоб змінювати не вигідні для них закони на свою користь та користь власного бізнесу. Така ситуація призвела до створення у цілій низці галузей економіки монополістичної структури розподілу виробничих потужностей, яка належить власникам великого бізнесу. До домінуючих економічних груп, які розподіляють між собою основний економічний потенціал країни, значну частку її банківського капіталу та активів у сфері послуг, тощо можна віднести, зокрема, «СКМ», з головним акціонером Рінатом Ахметовим, «Eastone» – Віктора Пінчука, «Укрпромінвест» – Петра Порошенка, «ІСД» – Сергія Тарути, «ТАС» – Сергія Тігіпка, DCH – Олександра Ярославського [6, с. 12].

Яскравим прикладом, як зазначає Д. В. Задихайло, є концентрація хімічних підприємств у межах групи Дмитра Фірташа «Group DF». Очевидною, на думку науковця, є тенденція до монополізації в майбутньому усієї металургійної галузі. Адже рівень стандартів світової конкурентоспроможності вимагає надзвичайної концентрації активів, хоча б для того, щоб економія на обсягах виробництва дозволяла мати прийнятний рівень рентабельності, а також для фінансування інноваційних розробок та для диверсифікації поставок продукції на світовий ринок [6, с. 18]. Ще один приклад, але вже із банківського сектору – це Приват Банк, який де-факто має монополічне становище (близько чверті активів банківської системи), користується ним, щоб не виконувати вимог Національного банку України, які однакові для всіх. Як відомо, фінансові установи донедавна працювали як кишені олігархів, надаючи кредити компаніям їхніх власників під низький, пільговий відсоток, а зовнішнім позичальникам – під високий, ринковий. У результаті цього великий бізнес отримує дешеве фінансування, а інші підприємці змушені платити високі відсотки банкам олігархів за відсутності іншої альтернативи існування.

Крім того, на думку К. О. Стадник, недосконале законодавче регулювання монополістичної діяльності та концентрації капіталу суб'єктів господарювання призводить до того, що фактично всі галузі економіки України (металургія, агропромисловий комплекс, машинобудування, сільське господарство, видобуток газу, нафтопродукту, фармацевтична промисловість та ін.) знаходяться під впливом бізнесу, який лобіює свої інтереси, що, у свою чергу, шкодить розвитку економічних процесів нашої країни [7, с. 96].

Тому залишається відкритим питання щодо господарсько-правової регламентації відносин за участю господарських організацій великого бізнесу, на відміну від малого. Це організаційно-правова форма відповідних господарських організацій та унормування їх можливих трансформацій. Також це питання нормативів економічної концентрації, що має бути доволі гнучко вирішено. Адже, як зазначає Д. О. Шуліка, процес зростання зосередження обсягів функціонуючого капіталу, внаслідок якого зростає економічна влада учасників ринків, призводить до виникнення монополічного становища та обмеження конкуренції [8]. Отже, господарські організації, які володіють макроекономічною владою, мають бути поставлені політикою держави засобами господарсько-правового регулювання в умови балансу концентрації капіталу як запоруки створення конкурентоздатності національного виробництва в міжнародному просторі товарообміну та тенденцією до олігополізації і монополізації внутрішніх ринків, що тягне за собою ряд негативних наслідків для національної економіки, зокрема завищенням цін, виведенням капіталу за допомогою офшорних інструментів та інше.

Актуальною науковою проблемою є також створення системи запобіжників впливу великого бізнесу на виборчі процеси, функціонування органів державної влади та засобів масової інформації. Власники потужних монополістичних структур концентрують у своїх руках сильну економічну владу і володіють важелями впливу на всю національну економіку держави. Тому актуалізується необхідність дослідження можливих загроз внутрішній безпеці держави у разі відчуження корпоративних прав підприємств-представників великого бізнесу, що призведе до переходу частин національної економіки до власників-іноземців з невизначеною стратегією розвитку. Ураховуючи наведене, як зазначає Д. В. Задихайло, завдання господарсько-правової політики має полягати у встановленні спеціального державного контролю за порядком відчуження корпоративних прав щодо господарських організацій, які фактично представляють цілісні експортоорієнтовані сектори національної економіки [9, с. 169].

Наступним питанням, що має гострополітичний та правовий інтерес, є проблема ідентифікації кінцевих власників активів великого бізнесу. Відомо, що значна частина багатьох корупційних схем з державними програмами та тендерами лежить саме в системі розкриття кінцевого бенефіціару (контролеру). Прийнятий у цій сфері Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо визначення кінцевих вигодонабувачів юридичних осіб та публічних діячів», виявився недоопрацьованим і надалі дозволяє здійснювати власникам великого бізнесу операції за допомогою офшорних компаній з подальшим переведенням активів на баланс таких компаній, що робить можливим й надалі приховувати інформацію про кінцевого вигодонабувача.

Крім того, недосконале правове регулювання діяльності великих суб'єктів господарювання призводить до зниження ефективності, а іноді до унеможливлення контролю за їх діяльністю. Зокрема, це виявляється у дисфункціональному законодавчому закріпленні господарсько-правових форм функціонування великого бізнесу. Як свідчить світова практика і України зокрема, такий бізнес існує у формі холдингів, що є найефективнішим інструментом здобуття стратегічно-тактичних цілей підприємств з потужною концентрацією капіталу. Проте Закон України «Про холдингові відносини в Україні» від 15 березня 2006 р. не забезпечує, як свідчить практика, стійкості і прозорості холдингових відносин. Це призводить до відсутності розуміння того, що насправді відбувається у структурі холдингового ланцюга. Створюється враження, що імітаційна спроба забезпечення розвитку холдингових відносин відповідає інтересам існуючих в Україні холдингових груп та ними власне створюється через своїх представників у вищих органах державної влади. Для можливості здійснення державного контролю у цій сфері необхідно на зако-

нодавчому рівні ввести обмеження так званих субхолдингових відносин, вертикальних холдингів.

Таким чином, проблема правової визначеності, господарсько-правової політики щодо господарських організацій великого бізнесу є вкрай актуальною. Це питання потребує чіткого нормативного визначення статусу великого бізнесу і критеріїв виділення серед інших суб'єктів господарювання.

Отже, державна політика, у тому числі і господарсько-правова, має виходити із необхідності використовувати позитивний економічний потенціал, притаманний саме господарським організаціям великого бізнесу, але також нейтралізувати, витіснити суспільно-негативні аспекти в його діяльності. Усе це можливо зробити лише за рахунок продуманої державної політики та точно застосованих відповідних правових засобів.

Таким чином, для забезпечення підвищення ефективності економічних процесів держави, у яких беруть участь організації великого бізнесу, необхідне поліпшення функціонування правового господарського порядку і господарського механізму регулювання процесів діяльності структур макроекономічної влади. Ці завдання можуть бути вирішені шляхом удосконалення відповідного галузевого законодавства, що, у свою чергу, створить передумови до продуктивної співпраці держави з потужним потенціалом великого бізнесу шляхом створення програм спільної діяльності, де, перш за все, буде захищатися публічний інтерес держави.

Висновки. Слід визнати, що кваліфікаційні або ідентифікаційні критерії для господарських організацій великого бізнесу чи відсутні у законодавстві, чи відзначаються своєю дисфункціональністю. Це важливо також і для «синхронізації» понятійних апаратів податкового і господарського законодавства, яке по-різному визначає господарські організації великого бізнесу.

1. Державою в цілому не сформовано чіткої та однозначної правової політики щодо господарських організацій великого бізнесу. А це неприпустимо, враховуючи вагу, значення та суперечливий характер взаємодії великого бізнесу з іншими сегментами національної економіки, а також суб'єктами політичних та інформаційних відносин.

2. Політика України щодо розвитку малих та середніх підприємств не суперечить необхідності формувати та проводити політику щодо взаємодії з організаціями великого бізнесу. Адже великий бізнес має значне функціональне навантаження для економіки країни через потужну експортну орієнтованість, інноваційний потенціал, конкурентоспроможність виробленої продукції на світових ринках, позитивний соціальних аспект його діяльності. Усе це зумовлює значний публічний інтерес держави до цих груп підприємств.

3. Як правило, господарські організації великого бізнесу створюються у формі холдингових об'єднань. Проте доводиться констатувати, що правове регулювання діяльності господарських організацій холдингового типу не розвинуте і потребує значного удосконалення для урахування можливості виникнення субхолдингових відносин, які ускладнюють, а іноді роблять неможливим державний контроль за організаціями великого бізнесу.

4. Справедливо зазначити, що законодавець намагається вирішити проблему ідентифікації кінцевого власника активів організацій великого бізнесу, що є вкрай актуальним для забезпечення максимальної прозорості їх діяльності.

5. Залишається актуальною проблема трансформації економічної влади могутніх організацій великого бізнесу у владу політичну та інформаційну. Ця тенденція потребує активних дій і ефективного регулювання з боку державної влади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ковальов Є. В. Вплив малого, середнього та великого бізнесу на конкурентоспроможність економіки [Електронний ресурс] / Є. В. Ковальов. – С. 88–93. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/natural/vcpi/TPtEV/2009_6/6_2009/15_Kovalev.pdf
2. Петрина М. Базові моделі створення інноваційної моделі розвитку економіки України / М. Петрина // Економіка України. – 2006. – № 8. – С. 39.
3. Шовкун І. Галузевий сектор науки в контексті інноваційних процесів в економіці України / І. Шовкун // Економіка України. – 2006. – № 10. – С. 52.
4. Кіндзерський Ю. Проблеми національної конкурентоспроможності та пріоритети конкурентної політики в Україні / Ю. Кіндзерський, Г. Паламарчук // Економіка України. – 2006. – № 6. – С. 22.
5. Фролова Н. Л. Антитрестовская политика и нововведения (Опыт США) / Н. Л. Фролова // США – Канада. Экономика – Политика – Культура. – 2001. – № 8. – С. 32.
6. Задихайло Д. В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави: монографія / Д. В. Задихайло. – Харків : Юрайт, 2012. – 456 с.
7. Стадник К. О. Сучасний стан концентрації суб'єктів господарювання в економіці України / К. О. Стадник // Наук. вісн. Міжнар. гуманітар. ун-ту. Серія: Юриспруденція / редкол.: А. Ф. Крижановський, Ю. О. Гурджі, О. К. Вишняков та ін. – Одеса, 2013. – Вип. 6-1, т. 2. – С. 96–99.
8. Шуліка Д. О. Щодо концентрації суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] / Д. О. Шуліка // Современные проблемы и пути их решения в науке, транспорте, производстве и образовании 2012 : материалы междунар. науч.-практ. конф. (18–27 декабря 2012 г.). Вып. 4. Т. 1. – Одесса : КУПРИЕНКО. – 116 с. – Режим доступу : <http://www.sworld.com.ua/konfer29/281.pdf>

9. Задихайло Д. В. Економічна влада в контексті правового регулювання господарських відносин / Д. В. Задихайло // Вісник Нац. акад. прав. наук України : зб. наук. пр. / Нац. Акад. прав. наук України. – Х. : Право, 2013. – № 4 (75). – С.163–171.

REFERENCES

1. Kovalov Ye. V. Vplyv maloho, serednoho ta velykoho biznesu na konkurentospromozhnist ekonomiky. Retrieved from: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/natural/vcpi/tptev/2009_6/6_2009/15_kovalev.pdf.
2. Petryna M. (2006). Bazovi modeli stvorennia innovatsiinoi modeli rozvytku ekonomiky Ukrainy. Ekonomika Ukrainy. 8.
3. Shovkun I. (2006). Haluzevyi sektor nauky v konteksti innovatsiinykh protsesiv v ekonomitsi Ukrainy. Ekonomika Ukrainy. 10.
4. Kindzerskyi Yu., Palamarchuk H. (2006). Problemy natsionalnoi konkurentospromozhnosti ta priorityty konkurentnoi polityky v Ukraini. Ekonomika Ukrainy. 6.
5. Frolova N. L. (2001). Antitrestovskaya politika i novovvedeniya (Opyit SShA). SShA – Kanada. Ekonomika – Politika – Kultura. 8.
6. Zadykhailo D. V. (2012). Hospodarsko-pravove zabezpechennia ekonomichnoi polityky derzhavy. Kharkiv. Yurait.
7. Stadnyk K. O. (2013). Suchasnyi stan kontsentratsii subiektiv hospodariuvannia v ekonomitsi Ukrainy. Naukovyi visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Yurysprudentsiia : naukovyi zbirnyk. 6-1. 2.
8. Shulika D. O. Shchodo kontsentratsii subiektiv hospodariuvannia. Retrieved from: <http://www.sworld.com.ua/konfer29/281.pdf>.
9. Zadykhailo D. V. (2013). Ekonomichna vlada v konteksti pravovoho rehuliuвання hospodarskykh vidnosyn. Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy. 4 (75).

Стаття надійшла до редакції 07.10.2016.

Я. А. МЕНИВ

аспирантка кафедри хозяйственного права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого, Харьков

ХОЗЯЙСТВЕННЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ БОЛЬШОГО БИЗНЕСА КАК ОБЪЕКТЫ ПРАВОВОЙ ПОЛИТИКИ ГОСУДАРСТВА: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМЫ

Обозначены проблемные вопросы правовой регламентации деятельности хозяйственных организаций крупного бизнеса. Констатировано, что отсутствие эффективных концепций упорядочения деятельности организаций крупного бизнеса создает препятствия развития хозяйственно-правового регулирования данных экономических отношений. Установлены основные негативные и потенциально

прогрессивные экономические свойства большого бизнеса. Обоснована необходимость детальной законодательной урегулированности всех аспектов деятельности соответствующих представителей макроэкономической власти.

Ключевые слова: хозяйственная организация, холдинг, экономическая власть, экономическая концентрация.

Y. O. MENIV

PhD. Student of the Economic Law Department, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv

ECONOMIC ORGANIZATIONS OF BIG BUSINESS AS THE OBJECTS OF GOVERNMENT LEGAL POLICY: PROBLEM SETTING

Problem setting. In Ukraine began the phase of playback structures inherent in a market economy through the adoption of several laws. But, the post-Soviet specifics of these processes has led to the fact that there was an economic concentration and the formation of powerful financial-industrial groups.

As a result, a powerful group of large businesses with a monopoly position in the relevant markets was formed. For these, the activity of big business requires clear economic and legal frameworks from domestic legislation.

Recent research and publications analysis. Phenomenology of big business, its legal regime of functioning have been considered in the works of D. V. Zadykhailo, Stadnyk K. O., Plavshuda K. V.

Paper objective. The article purpose is to determine economic and legal features of companies' activities of big business.

Paper main body. It is worth mentioning that qualification or identification criteria for economic organizations of big business do not exist in the legislation or are distinguished by their dysfunctional. This is also important for «sync» conceptual apparatus of the tax and economic legislation, which in many ways defines economic organizations of big business. But the state has not established a clear legal policy for regarding economic organizations of big business. This is unacceptable, considering value, the sense and the controversial interaction of big business with other segments of the national economy and actors of political and informational relations.

Policy of Ukraine for small and medium enterprises development does not contradict the need to form and pursue a policy of collaboration with the big business organizations.

After all, big business has a significant functional load for the state economy through strong export-orientation, innovative capacity and competitiveness of products on world markets, the positive social aspect of its activities. All this determines the significant state public interest to these groups of enterprises.

As a rule, the economic organizations of big business are created in the form of holding associations. However, legal regulation for economic organizations activities of holding type is undeveloped and requires significant improvements.

There is active problem of economic power transformation of big business powerful organizations in political and information power. This trend requires active action and effective regulation by public authorities.

Conclusions of the research. Thus, it's necessary to improve the functioning of legal economic order and economic mechanism of regulation activity of the macroeconomic authorities for improving the efficiency of economic processes of the state, which involved big business organizations. These problems can be solved by improving the relevant sectoral legislation.

Short Abstract for an article

Abstract. The paper has delineated the problematic issues of legal regulation activities of the economic organizations of big business. The author states that absence of effective concepts of big business organizations creates obstacles of economic and legal regulation of these economic relations. The author recognizes the main negative and potentially progressive economic characteristics of big business. The author substantiates necessity of detailed legislative regulation of all aspects of the relevant macroeconomic authority representatives.

Key words: economic organization, holding, economic power, economic concentration.